

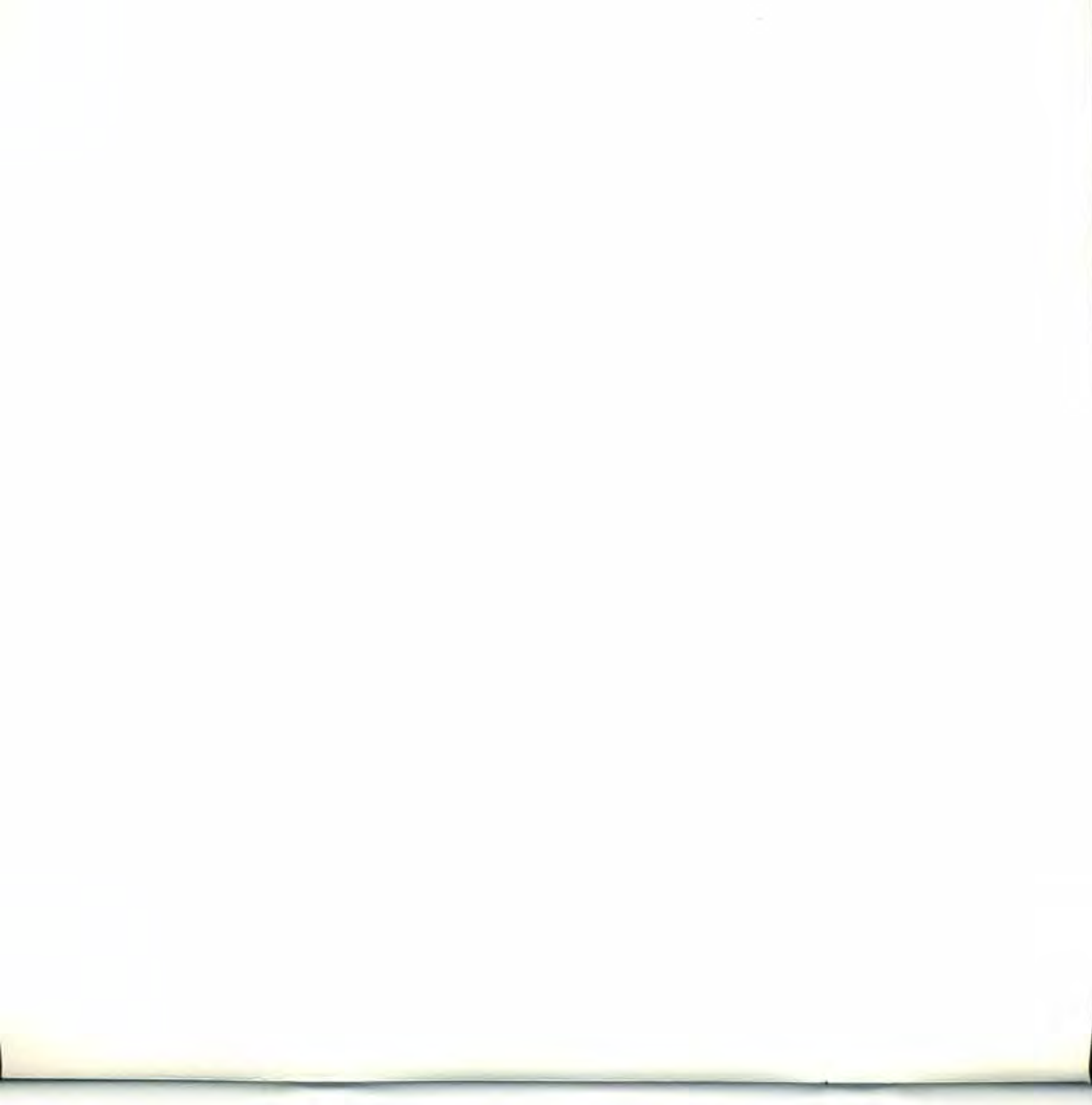
SETMANA + SANTA

GIRONA

1993

PROCESSO
SANT ENTERRAMENT
DIVENDRES SANT-NIT 10 H.

SETMANA SANTA

Programa Oficial de la Junta de Confraries de Girona

Publicat sota el patrocini
de l'Excellentíssim Ajuntament de la Ciutat

Ajuntament de Girona

LA JUNTA DE CONFRARIES DE
SETMANA SANTA es complau
expressar el seu agraïment a
l'Ajuntament i Diputació, així com a
les entitats privades i particulars que
ens han afavorit amb el seu ajut i
col·laboració per tal de poder atendre
les despeses que comporta la
celebració de la processó del Sant
Enterrament del dia de Divendres Sant.

Edita:
JUNTA DE CONFRARIES

Portada:
ERNEST DALMAU

Realització:
PALAHÍ ARTS GRÀFIQUES
c/ Canonge Dorca, 1 - 17001 Girona
Dipòsit legal: GI - 485 - 93

Pòrtic

Nit de Manaies

JAUME REIXACH

*Va devallant la Creu, majestuosa,
per les escales de la Catedral;
la nit fa olor de cera i de mimosa,
marquen el pas trompetes i timbals.*

*Deveses de caputxes i de llances
desfilen lentes per la Cort Reial;
S'estremeixen les ànimes descalces
i s'abracen les ombres als portals.*

*Al Call jueu s'hi amaga el Cirineu;
Trot de cavalls, espases i tambors;
Jesús tot sol va arrossegant la creu.*

*Passa pel pont la Verge dels Dolors;
L'aigua del riu murmura a mitja veu:
la feu plorar vosaltres, pecadors!*

GIRONA, 1993

temps de
GUCCI

AGENT OFICIAL:

Pere Quera

JOIERS DES DE 1887

Argenteria, 22 i 28 – 17001 GIRONA
Tel. 20 46 90 - Fax. 20 13 49
Palamós / L'Estartit / Roses

Litúrgia i religiositat popular

*Reflexions per a una vivència cristiana popular
de la Setmana Santa*

1. La litúrgia renovada: l'ideal del moviment litúrgic: la participació dels fidels, el retorn a les fonts, i la veritat dels ritus.

El dia 4 de desembre de 1963 el Concili Vaticà II promulgava solemnement el seu primer fruit: La Constitució sobre Sagrada Litúrgia. Començava una petita gran revolució en l'Església.

S'hi declarava que:

"La litúrgia és el cim vers el qual tendeix l'acció de l'Església, i, a la vegada, la font d'on prové tota la seva força" (SC 10).

D'aquesta centralitat de la celebració litúrgica se'n derivaren molts canvis i noves orientacions. Però el mateix text conciliar afirmava:

"No obstant, la vida espiritual no està només continguda en l'única participació litúrgica. Perquè el cristià, tot i que és cridat a pregar en comunitat, ha d'entrar també a la seva cambra per a pregar al Pare en secret (Mt 6,6); més encara, com ensenya l'Apòstol, per a pregar sense descans (1Tes 5,17). ... Els exercicis piadosos del poble cristià, mentre siguin conformes a les lleis i normes de l'Església, són molt recoma-

**CONSTRUCCIONS
CAMPS I BALL-LLOSERA, S.A.**

caiba

C/ JOAN MARAGALL, 47 y 49 - TEL. (972) 20 29 72 - FAX (972) 20 13 37 - 17002 GIRONA

ARMERIA :-: ESPORTS
===== GIRONA =====

Armes i Municions

Caça :-: Pesca :-: Esports

Sta. Clara, 46 - Tel. 20 29 42 17001 - **GIRONA**

nables, sobretot quan es fan per manament de la Santa Seu. Gaudeixen també d'una especial dignitat les pràctiques religioses de les esglésies particulars que es fan per manament dels bisbes, d'acord amb els costums o els llibres legitimament aprovats. Cal, però, que aquestes pràctiques s'organitzin talment d'acord amb els temps litúrgics, que es conformin amb la sagrada litúrgia, provinguin d'alguna manera d'ella i condueixin a ella el poble, puix la litúrgia per la seva naturalesa està molt per damunt de totes elles." (SC 12-13).

D'aquests textos se'n dedueix:

- La litúrgia és la font i el cim de la vida cristiana.

- La vida espiritual no està només continguda en la celebració litúrgica.

- Els exercicis piadosos són recomanables.

- Cal que estiguin conformes amb la litúrgia, en provinguin d'alguna manera i hi condueixin.

Per això, des de la reforma litúrgica, s'ha donat un gran valor a la celebració litúrgica, i sobretot a la celebració eucarística, com a màxima expressió de la vida cristiana.

No obstant cal reconèixer que sovint ha mancat una veritable labor de purificació i reforma de la pietat popular. El desig del concili era, com hem vist, de fer que els exercicis de pietat del poble parissin de la litúrgia i ajudessin el poble a arribar a la litúrgia. Podem dir que la nostra Església ha reformat la litúrgia oficial amb gran encert, i no ha acabat de reeixir en la reforma de les pràctiques de pietat popular.

Els principis que guien la renovació litúrgica són:

- Aconseguir la participació plena, activa i fructuosa de tots els fidels en les celebracions.

- Retornar a les fonts més antigues i originals de la celebració cristiana.

- Cercar la veritat i autenticitat de tots

els ritus i formes litúrgiques.

A partir d'aquests principis es va anar revisant tota la litúrgia i es va arribar a les formes actuals, consagrades per la publicació dels llibres litúrgics i dels rituals corresponents.

En l'aplicació de la reforma es va procurar sobretot fer sobresortir el que és central. I el centre de la litúrgia rau en el Misteri Pasqual de Jesucrist:

"Aquesta obra de la redempció humana i de la glorificació perfecta de Déu, preludiada per les grans obres divines en el poble de l'Antic Testament, Crist Nostre Senyor la va acomplir particularment pel Misteri Pasqual de la seva benaurada passió, resurrecció d'entre els morts i gloriosa ascensió. Per aquest misteri amb la seva mort va destruir la nostra mort i amb la seva resurrecció va restaurar la nostra vida (Cfr. prefaci pasqual), car del costat de Crist adormit en la Creu va néixer el sagrament admirable de tota l'Església (Cfr. Sant Agustí, Enarr. In Ps 138,2)" (SC.5)

2. La Setmana Santa, centre de l'any litúrgic: la celebració del misteri pasqual de la passió, mort i resurrecció del Crist.

Efectivament, entre les celebracions del calendari cristià en sobresurt, cada any, la Pasqua. Ho diu el mateix Concili:

"La santa mare Església estima que li pertoca de celebrar amb sagrada commemoració a través del curs de l'any, l'obra salvífica del seu Espòs diví, i en dies fixats. Cada setmana, el dia que en diu diumenge, commemora la resurrecció del Senyor, i, a més, la celebra una vegada a l'any, en la gran solemnitat de la Pasqua, conjuntament amb la seva benaurada passió" (SC. 102).

Així, doncs, les celebracions del Tridu Pasqual, que commemora la Passió, Mort i Resurrecció del Senyor Jesús,

constitueixen el centre de tot l'any litúrgic. Es recupera així la forma tradicional de la celebració cristiana de la Pasqua centrada en la resurrecció de Crist, i preparada pel gran dejuni que comença el Divendres Sant, en comunió amb el Crist, sofrent a la Creu, i s'allarga el Dissabte Sant com a memòria de l'estada del Crist en el repòs del sepulcre, per arribar a l'esclat joios del Diumenge de Pasqua, que s'inicia en la Vella Pasqual.

Reviure amb Crist el seu pas de la Mort a la Vida és el motiu d'aquestes festes pasquals. La litúrgia en els fa reviure a través de les celebracions pròpies que venen de la Tradició més antiga i unànime de totes les esglésies. La celebració vespertina de l'Eucaristia del Dijous Sant, que commemora el darrer sopar; la solemne acció litúrgica del Divendres Sant que commemora la Passió del Senyor; el "repòs litúrgic" del Dissabte Sant simbol del repòs sabàtic del Crist en el sepulcre; i la gran Festa del Diumenge de Pasqua que s'inicia amb la solemníssima Vella Pasqual que amb el seu lucernari o ritus de la llum, seguit de la llarga vetlla de lectures, arriba a la celebració baptismal, i a la celebració de l'eucaristia pasqual. Si seguíssim l'ordre complet de les celebracions, recomanat per a tots els fidels, cal completar el cicle amb l'Ofici diví o Litúrgia de les Hores que omple les diverses hores d'aquests dies sants amb la pregària comunitària de tota l'Església. Hi ressalta sobretot l'ofici de lectures del Divendres i del Dissabte Sant, que l'ordenament litúrgic demana que sigui celebrat públicament a totes les esglésies on sigui possible (OGLH. 210).

D'aquesta pràctica tradicional de l'Església n'han derivat nombroses tradicions que amb el temps han estat més populars que la mateixa litúrgia. Ho veurem tot seguit.

REPARACIÓ, XAPISTERIA, PINTURA,
ESPECIALITAT COTXES «RENAULT».

Travessia Santa Eugènia, 18 - 22
Telèfon 23 44 32
17190-SALT / GIRONA

*50 anys
d'experiència.*

BOADA

AGENTS D'ASSURANCES
GESTORIA

CRÈDIT I CAUCIÓ

Boda Assegurances. La protecció integral.

Rambla Llibertat, 6 - Tel. 20 52 00 - 17004 GIRONA

Ctra. Barcelona, 31 - Tel. 21 34 08 - 17001 GIRONA

3. La religiositat popular i les seves manifestacions: vivència i expressió de la fe.

Les celebracions litúrgiques van resultar incomprensibles per als fidels, per causa de la persistència del llatí, quan el poble ja no el parlava. Llavors van sorgir arreu formes de celebració popular amb l'intent d'acostar els fidels a la vivència de la fe.

De fet l'expressió popular de la fe portà ben aviat al sorgiment dels "autors sacramentals", de les processons penitencials, del via crucis,...

A l'Orient cristià això no ocorregué. De fet les litúrgies de les esglésies orientals s'han celebrat des de sempre en la llengua pròpia dels fidels. I la pietat dels fidels d'aquestes esglésies s'ha expressat sempre amb la mateixa litúrgia. Això ha fet que aquelles litúrgies fossin autènticament populars.

A casa nostra, en canvi, han sorgit nombroses manifestacions que, amb alts i baixos, han anat nodrint la pietat dels fidels. Aquest és el cas de la processó del Divendres Sant a Girona.

4. La processó del divendres sant a Girona

El motiu d'aquestes pràctiques piadoses, en el seu inici, no era altre que el d'acostar els fidels, poc lletrats, a la vivència dels misteris del Crist. D'una manera plàstica, a través dels diversos passos, sovint representats, es feia reviu la passió del Senyor.

Apliquem aquí els principis de la reforma litúrgica del Vaticà II: El Concili volia aconseguir la participació plena, activa i fructuosa de tots els fidels en les celebracions.

Primerament, doncs, cal que la participació en la processó no faci minvar la participació en la Solemne Acció Litúrgica de la Passió del Senyor, del Divendres Sant a la tarda. És allà on, a través de la lectura bíblica, i especialment del relat evangèlic de la passió,

revivim el misteri de la Creu. Fruit d'aquesta vivència sacramental en sorgeix la pregària universal, que aquest dia, en una fórmula solemne i venerable, s'adreça a Déu per tota la humanitat, imitant el Crist, que des de la Creu pregà fins i tot pels seus enemics. Després la Creu hi és presentada per a la veneració dels fidels. És justament aquesta presentació pública de la Creu la que dona peu que després en la processó aquesta Creu sigui exaltada pels carrers de la ciutat. Finalment la comunió eucarística ens fa participar plenament en el misteri pasqual del Crist, mort i ressucitat.

Un cop assegurat aquest primer principi, cal assegurar la participació plena, activa i fructuosa dels qui prenen part en la processó, i també dels qui simplement la contemplen. Els primers, en formar part d'una confraria, caldrà que tinguin reunions de formació, on aprenguin a descobrir el valor de caminar amb Crist i acompanyar-lo, ell que va dir: *"Si algú vol venir amb mi, que es negui ell mateix, que prengui la seva creu i m'acompanyi"* (Mateu 16,24). El seu gest és a més un testimoni per a tots els qui els vegin. I no pas perquè els lloïn, sinó més aviat perquè els imitin. I naturalment no pas pel sol fet d'anar a la processó, sinó pel fet de ser sempre, en la vida de cada dia, exemple de seguiment esforçat de Jesucrist.

El Concili, en emprendre la reforma litúrgica, volgué retornar a les fonts més antigues i originals de la celebració cristiana. Cal doncs, que més que cedir a l'espectacularitat, arribem a la veritat dels fets ocorreguts aquell primer divendres sant. Les narracions de la passió que trobem els evangelis ens han de ser, en aquest punt, el patró principal. I la lectura pública que se'n fa el divendres sant i també el diumenge de rams han de ser el lloc principal on ens apropem més directament al fet

que celebrem. A més altres estudis històrics i exegetics ens ajudaran a reviuir més intensament el drama del Crist tal com s'esdevingué. El coneixement de les antigues litúrgies de Jerusalem ens faran veure com era reviscut cada any de manera sacramental per tot el poble fidel el drama del Calvari. L'estudi dels costums de cada època, especialment de les èpoques en què van començar aquestes desfilades processionals, ens ajudaran a comprendre com els qui hi participaven no hi anaven pas a omplir un espai, ni a fer-se veure, sinó que hi anaven moguts pel desig de penitència, i sovint per a complir la pena imposada en la confessió dels seus pecats. És a dir, eren un instrument de conversió, de canvi de vida, d'aprofundiment en el dolor del pecat i en el goig del perdó ofert per Déu a través de l'Església. És per aquest motiu que ben sovint no els feia res d'anar-hi descalços o carregats de cadenes, ni que fos per compartir en un petit grau els sofriments del Crist salvador.

Finalment, el Concili es proposà cercar la veritat i autenticitat de tots els ritus i formes litúrgiques. I aquesta veritat i autenticitat s'han de contraposar a tot el que sigui extern i superficial. No hi pot haver res en la litúrgia que no sigui autèntic i profund. Per això mateix en les formes de pietat popular no hi ha d'haver res de fingit. Ben al contrari, com en la litúrgia, cal participar-hi amb l'esperit obert, per tal de reconèixer el do de Déu. Si caminem amb el Crist pels carrers de la ciutat, és perquè pelegrinem amb ell vers la pàtria definitiva. I aquest camí ens esperona a caminar sempre amb pas ferm pels camins del món. Si contemlem els diversos misteris de la passió de Crist que els passos ens recorden, és perquè els meditem i vegem fins a quin punt Déu ens ha estimat, que no ha plangut ni el seu propi Fill. I sí, finalment, que-

Plaça Bern, 3
Apartat 429
Tels. 20 51 00 (4 línies) i 20 82 54
17080 **GIRONA**

GIMNÀS

Ronda Pare Claret, 25 - Tel. 20 93 66
17001 GIRONA

UN NOU ESTIL DE GIMNÀS

SERVEIS:

GIMNÀSTICA DE MANTENIMENT
MUSCULACIÓ MASCULINA I FEMENINA
SAUNA
SOLÀRIUM
HIDROMASSATGE
CENTRE D'ESTÈTICA
SERVEI METGE
REHABILITACIÓ
QUIROMASSATGE
MASSATGE ESPORTIU PER A SENYORS,
ETC.

**HORARI, DE DILLUNS
A DIVENDRES**
De 7 del matí
a 11 de la nit

I DISSABTES
De 9 a 1 del migdia
De 4 a 8 del vespre

dem bocabadats en l'acte darrer davant l'escalinata de la Catedral, és perquè el nostre cor s'uneixi al de tots els nostres germans allà presents, i fins i tot amb els absents, especialment amb aquells que pel sofriment comparteixen la mateixa Creu del Crist, i pronunciem un acte de fe que ens faci sentir membres del Crist, llançats a transformar les estructures d'un món injust que ha clavat en Creu el seu creador.

Aquest hauria de ser l'esperit de la nostra processó. No un atractiu de turistes desvagats, sinó un revulsiu de les consciències adormides: de les dels qui la contemplen i de les dels qui hi participen. Són unes reflexions per a viure la setmana santa. Però són sobretot unes reflexions per a viure durant tot l'any el misteri pasqual del Crist. Misteri de mort i de resurrecció. Misteri per tant que ens fa passar dels costums antics a la vida nova, del pecat a la gràcia, de la tenebra a la llum del Crist ressuscitat.

Joan Baburès i Noguer, pvre.
Delegat Diocesà de litúrgia.

Horari de les celebracions

DIUMENGE DE RAMS

11 del matí:

Benedicció de Palmes i Rams a la Plaça dels Apòstols. Processó d'entrada per la Porta principal. Concelebració de l'Eucaristia. Lectura de la Passió del Senyor.

DILLUNS SANT

9 del matí:

Litúrgia de les Hores. Missa Conventual.

DIMARTS SANT

9 del matí:

Litúrgia de les Hores. Missa Conventual.

5 de la tarda:

Missa Crismal. Benedicció dels Sants Olis. Memòria jubilar de les ordenacions sacerdotals dels anys 1943 i 1968.

DIMECRES SANT

9 del matí:

Litúrgia de les Hores. Missa Conventual.

DIJOUS SANT

10 del matí:

Litúrgia de les Hores.

7 de la tarda:

Missa vespertina de la Cena del Senyor.

DIVENDRES SANT

11 del matí:

Litúrgia de les Hores.

5 de la tarda:

Celebració de la Passió del Senyor. Lectura de la Passió segons Sant Joan. Pregària Universal. Adoració de la Creu. Comunió.

10 del vespre:

Processó del Sant Enterrament organitzada per la Junta de Confraries. Benedicció final pel Sr. Bisbe.

DISSABTE SANT

11 del matí:

Litúrgia de les Hores.

11 del vespre:

Vetlla Pasqual. Benedicció del Foc i del Ciri. Anunci de la Pasqua. Litúrgia de la Paraula. Benedicció de l'Aigua Baptismal. Renovació de les Promeses del Baptisme. Missa Pasqual.

DIUMENGE DE PASQUA DE RESURRECCIÓ

11 del matí:

Missa Pasqual concelebrada presidida pel Sr. Bisbe, Mons. Jaume Camprodon. Benedicció Papal.

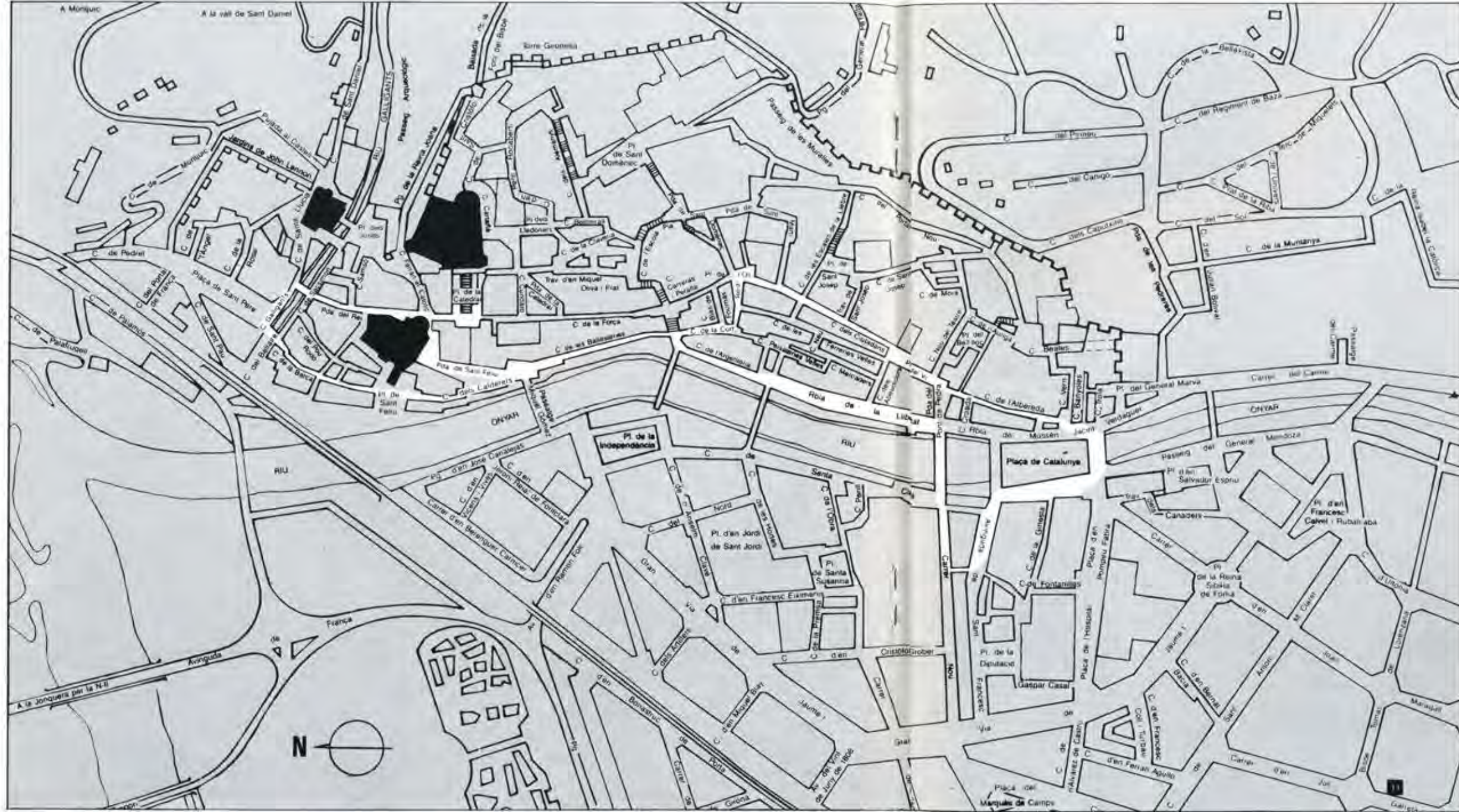
CRIST HA RESSUSCITAT. AL·LELUIA, AL·LELUIA!

Divendres Sant

9 d'abril 1993
10 hores nit

Plaça de la Catedral
Pujada Rei Martí
Carrer Galligants
Carrer de la Barca
Plaça Sant Feliu
Carrer Calderers
Carrer de les Ballesteries
Carrer de la Cort Reial
Plaça de l'Oli
Carrer dels Ciutadans
Plaça del Vi
Carrer Albareda
Plaça Catalunya
Avda. Sant Francesc
Carrer Fontanilles
C/ Nou
Pont de Pedra
Rambla Llibertat
Carrer Argenteria
Cort Reial
Ballesteries
Pujada Sant Feliu
Plaça de la Catedral

ubeda

**Mobiliaris, equipaments,
útils i maquinària
per a oficina i indústria**

**Carrer Barcelona, 8
Tels. 20 36 15 - 20 37 12
17001 GIRONA**

ÒPTIC DIPLOMAT

Plaça Catalunya, 8 - Tel. 204228

17003 GIRONA

La Setmana Santa i la Filatèlia

L'afició i l'estudi a col·leccionar segells i marques de correus ve d'antic. El primer col·leccionista, el doctor Gray, oficial del Museu Britànic, va començar a reunir-los a partir de l'any 1840. Des d'aleshores ha passat molt de temps i els segells de correus han servit perquè els diferents països recordessin a través d'ells tots els grans esdeveniments, culturals, religiosos, esportius, etc.

vers la Setmana Santa.

L'any 1964 trobem un segell d'una peseta commemoratiu de la "Coronació de la Verge Macarena". L'any 1987, apareixen dos segells, un de dinou pessetes recordant la Setmana Santa Zamo-

rana, "La Processó de la matinada". La Direcció General de Correus i la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre, entitats encarregades a Espanya del disseny i confecció dels segells i marques postals, han volgut que quedés constància de la tradició i fervor popular

rana, "La Processó de la matinada". El segell reproduïx el pas de la "Cruzifixión", obra de l'artista Jesús Gallego Marquina. L'altre, de quaranta-vuit pessetes, recorda la Setmana Santa de Sevilla i reproduïx el pas de "Jesús amb la creu al muscle" i de fons la Porta del Perdó de la Catedral de Sevilla.

L'any 1988 es posen en circulació dos segells més, un de vint pessetes relacionat amb la Setmana Santa de Valladolid —el segell representa el pas de "Jesús lligat a la columna"— i l'altre, de

cinquanta pessetes, dedicat a la Setmana Santa de Màlaga, reproduïnt el pas de "Nostre Pare Jesús El Ric".

La Setmana Santa gironina no té dedicat cap segell, però la Societat Filatèlica Gironina va prendre la iniciativa de commemorar cada any la Setmana Santa mitjançant un mata-segell al·lusiu a una Confraria. Es va prendre la decisió de fer-ho per ordre d'antiguitat i, així, el 20 d'abril de

1973 la Direcció General de Correus va concedir una marca commemorativa de la Confraria de la Puríssima Sang, representant l'escut de la Confraria.

Viernes
Santo
1973

ALIC.
SEMANA SANTA - GERONA

CRISTO Y PORTANOS DE LA REAL COFRADIA DE LA PASION Y MUERTE DE N. S. JESUCRISTO.

BOGIEDAD FILATELICA GERUNDINSE

Semana
Santa
Gerona
VIERNES
SANTO
1977

Cofradía del Silencio

PATROCINADA POR EL EXCMO. CARDEO CATEDRAL Y ORGANIZADA POR LA SOGD. FILATELICA GERUNDINSE

ALIC.
SEMANA SANTA - GERONA

VIERNES SANTO - 1974

CRISTO Y PORTANOS DE LA ARCHIDIOCESA DE LA PASION Y MUERTE DE N. S. JESUCRISTO

gregació de Ntra. Sra. dels Dolors. La marca va ser utilitzada el 28 de març de 1975, i representa l'escut de la Confraria. L'any 1976 el matasegells commemoratiu es dedica a la Confraria de Jesús Crucificat "manaies de Girona". La marca va ser utilitzada el dia 16 d'abril, i l'estafeta postal es va situar a l'entrada del Museu de la Catedral gironina. La marca representa l'escut de la Confraria.

L'any 1974 la concessió filatèlica va ser per a l'Arxiconfraria de la Passió i Mort de Nostre Senyor Jesucrist, i el 12 d'abril de 1974 vàrem poder utilitzar la marca que representa la Creu d'Improperis de l'esmentada Confraria.

L'any 1975 correspon la marca a l'Il·lustre i Venerable Con-

ALIC.
SEMANA SANTA - GERONA

Virgen y Presente de la Dolor y Asunción. Congregación de Ntra. Sra. de los Dolores

Viernes Santo - 1975

PATROCINADA POR EL EXCMO. CARDEO CATEDRAL Y ORGANIZADA POR LA SOGD. FILATELICA GERUNDINSE

SEMANA SANTA
DE GERONA

1.ª SERIE

N.º 7. COFRADIA DE LA COFRADIA DE JESU CRUCIFICADO.

PATROCINADA PER EL RECTOR - CATEDRAL I ORGANITZADA PER LA SEAT. FILATELICA GERONINESA.

PATROCINADA PER LA JUNTA DE COFRADIES I ORGANITZADA PER LA SEAT. FILATELICA GERONINESA.

La següent Confraria va ser la del Silenci. La marca va utilitzar-se el 8 d'abril de 1977 i també representa l'escut de la Confraria.

Aribem a l'any 1978 i es produeix una forta renovació a la Direcció General de Correus, que restringeix la utilització de marques filatèliques commemoratives. La Setmana Santa gironina se'n ressent i són denegades les marques de l'any 1978, 1979 i 1980 que corresponen a les Confraries de Santa Creu i Passió de Nostre Senyor Jesucrist, Confraria de Sant Isidre i Confraria del Sant Sepulcre. La Societat Filatèlica confecciona un "gomigrafi" sense valor postal i marca els sobres commemoratius de les tres Confraries.

L'actual Junta de la Societat Filatèlica Gironina ha pres l'acord d'iniciar gestions per aconseguir de la Direcció General de Correus la continuïtat de la col·lecció de marques postals, i es demanarà la concessió dels matasegells commemoratius que resten per completar les Confraries que participen a la Processó del Sant Enterrament la nit del Divendres Sant. Per aquest motiu es demanarà a l'Ajuntament, Diputació i Generalitat el seu suport. Si s'aconsegueix completar-los seria la primera pro-

SETMANA SANTA DE GIRONA 1980

CONFRARIA DEL SANT SEPULCRE

SOTA EL PATROINI DEL CAPITOL CATEDRAL I L'ORGANITZACIÓ DE LA SEAT. FILATELICA GIRONINA.

cessó de Setmana Santa de tot l'Estat que podria gaudir d'una marca postal commemorativa de cadascuna de les Confraries que hi participen. Esperem portar a terme aquesta excel·lent iniciativa que va començar ja fa vint anys i que per causes de les autoritats postals va quedar-se a mig camí.

Pere Masferrer Castellà
Delegat exposicions Societat Filatèlica Gironina.

PATROCINADA PER EL ENYOR - CATEDRAL I ORGANITZADA PER LA SEAT. FILATELICA GERONINESA.

RECUITS ROCACORBA

POSTRE TÍPIC GIRONÍ

C/. Pau Casals, 15
Tel. 42 80 55

17199 CANET D'ADRI
(Girona)

Artesania – Repujats – Trofeus – Copes
Plaques homenatge – Medalles – Clauers
Restauracions objectes de metall
Regals aniversari – Gravats, etc.

**ARTS I METALLS
CARMANIU**

INSÍGNIES CONFRARIES SETMANA SANTA.
MANAIES. (SOLDATS ROMANS)

Carrer Albareda, 6 – Tel. (972) 20 06 24 – 17004 GIRONA
PROPERA OBERTURA: C. Sant Joan Bta. La Salle, 27-29 – Tel. Fax 21 85 06

Per una Setmana Santa amb ànima

Girona: història i vida

Em sento gironí d'adopció. Nascut a l'Alt Camp de Tarragona, i després de camins i viaranyes recorreguts i viscuts arreu m'he trobat amb una ciutat que m'encisa i m'acull...

Recordo que, quan a començaments dels anys setanta vaig ser destinat a Amèrica com a missioner, després d'una breu estada a Girona, matava l'enyorament escoltant la sardana sempre entranyable "**Girona estimada...**" cantada per l'Emili Vendrell. És Girona qui m'ha fet sentir-m'hi bé fins i tot abans que jo mateix en prengués consciència.

M'agrada caminar pel Barri Vell, o pels volts de l'Onyar, o per les espaioses i belles estances de la Fontana d'Or. Em sento feliç en veure i compartir la seva vitalitat. M'enorgulleixo en contemplar com els gironins estimem i restaurem el nostre patrimoni artístic. Conec i m'estimo molt el call jueu, Isaac el Cec. Em meravella la seva Catedral. Em plau estudiar el seu gran tresor: El Tapís de la Creació i el "Beatus", que he pogut explicar i fer conèixer a ciutadans d'arreu del món. Girona es fa estimar... enamora.

És una ciutat amb personalitat forta i viva.

Té els avantatges de les grans ciutats i alhora l'hi pots sentir "en família" i conegut com en el més senzill dels pobles de les nostres comarques.

I em permeto dir, fent ús de la llicència de l'estimació, que Girona és, ben segur, la més catalana de les nostres ciutats.

Els gironins d'avui som hereus de les grans intuïcions dels nostres avantpassats, que ja han esdevingut tradicions estimades, respectades i viscudes.

Quan hom arriba a Girona li queda fortament gravat als ulls el contorn inefable signat per la Catedral i St. Feliu, envoltats per les teulades de les cases i acaritats per la verdor de la Devesa.

Jo hi veig un signe, a aquest perfil: és una paràbola visual d'un poble reunit entorn d'un temple que li dona vida i sentit, d'una fe que contribueix a mantenir-la viu.

És la fe d'un poble qui va construir la Catedral. És la Catedral el cor i l'ànima de la ciutat.

Les intuïcions i tradicions de Girona han nascut del civisme dels seus ciutadans i han rebut l'ànima de la fe cristiana. O han nascut de la fe i han estat sostingudes pel civisme.

Les arrels cristianes de Girona són innegables.

El seu civisme, una terra de bona llavor.

Una Setmana Santa que se serveix i refà

Des de fa anys, Girona, la sempre Immortal, ha anat reconstruint-se i refent les seves tradicions.

Entre elles, la Setmana Santa.

En els nostres temps, en comprovar l'amor que els gironins posen a les tradicions de Setmana Santa, hem de dir: "això té molt de mèrit". Avui, quan tenim tantes facilitats per a convertir la

Setmana Santa en vacances de primavera, quedar-nos a Girona per donar vida a unes tradicions és molt laudable.

Participar en les celebracions litúrgiques dels temples de la nostra ciutat, a col·laborar en els actes i processons tradicionals és una obligació que ens imposem.

És motiu d'orgull gironí ser un bon integrant dels nostres "manaiés", o formar part del seguici fervorós de les confraries que, amb les seves vestes distintives austerament acolorides

acompanyen els diferents "Misteris" que escenifiquen passatges de la Passió del Senyor Jesús.

Meravellosa comunió de fe i civisme! Cal, però que hi posem l'ànima i en recuperem el sentit.

Sortosament ja hem abandonat "costums" d'esperit poc conciliador i gens respectuosos amb la nostra història, que desfiguraven el sentit de la nostra setmana Santa. Com la interpretació de la Reserva Solemne de l'Eucaristia al Dijous Sant com a "monument", o el significat que ens deien que tenia l'aldarull i la fressa produïda pels cops de pedra en els bancs dels temples en l'Ofici de Tenebres del Divendres Sant. Són coses passades de mentalitats poc "conciliars", i menys encara, cristianes. Però, no podem caure en un folklorisme faltat de contingut?

L'ànima cristiana del nostre poble va fer néixer unes tradicions. Cal que ara que tots, ciutadans i creients, estem entestats a donar-los nova vida no descurem la fe que les va infantar.

Girona... retroba les teves arrels!

Girona... reviu el misteri de la Passió del Crist que morí per donar-nos la vida!

Girona... celebra la joia del Crist Ressucitat que és viu en la teva Església!

La comunió i convivència exemplar de fe i civisme, que és una realitat entre tots els gironins, ho farà possible.

En el moment de llegir el programa de Setmana Santa ens cal recordar el contingut d'uns gestos i d'unes tradicions, perquè a tots ens sigui possible gaudir-los, estimar-los, participar-hi... en una paraula: Viure.

Sí... viure l'ànima de la nostra Setmana Santa.

**Nosaltres hem de gloriar-nos...!
"Nosaltres hem de gloriar-nos**

en la creu de nostre senyor Jesucrist, pel qual tenim la salvació, la vida i la resurrecció: ell ens ha salvat i ens ha alliberat". Ga. 6, 14.

Amb el cant solemne d'aquestes paraules de St. Pau comença la celebració litúrgica de la missa vespertina de la ceua del Senyor al Dijous Sant.

Es la introducció al triduum sagrat: Divendres Sant, Dissabte Sant, i Diumenge de Pasqua.

L'Església ja ens ha convidat a recordar el caràcter de "celebració" que tenen tots els dies d'aquesta setmana amb la commemoració de l'entrada triomfant de Jesús a Jerusalem el Diumenge de Rams. Els cants que fem amb els rams beneïts a les mans no són només un record d'aquell dia en què, si no haguessin cridat els infants ho haguessin fet les pedres, sinó que són un anunci de la Resurrecció del Crist.

Una setmana que comença amb cants de victòria i acaba amb la celebració del crist Vivent que ens és la Vida.

Tot passa per un camí de desconcert, de sofriment i de creu.

És el Crist que ha fet seus els nostres pecats i ha carregat sobre les seves espatlles les nostres pròpies nafres.

Es el Crist que, quan acaba de celebrar la Pasqua amb els seus apòstols, deixant la penyora del manament sempre nou de l'amor, l'eucaristia i el sacerdoci, és empresonat, jutjat i preferit a un mallorcat i enemic del poble, després d'haver viscut la intensa i esfereïdora pregària a l'Hort de les Oliveres de Getsemani.

És el Crist que accepta amb amor la creu que li és imposada com a condemna, i puja, pas a pas, al cim de la roca del Calvari per a ser crucificat.

Es el mateix Jesús home i Fill de Déu que accepta el misteri de la llunyania de Déu quan crida, ja clavat a la creu: "Déu meu... Déu meu... Per què m'heu

abandonat?"... i ha de reconèixer que té set amb el mateix amor senzill amb el qual perdona els qui el crucifiquen i no saben el que fan; el Jesús solidari amb el company de suplici; o el que pensa en la Mare clavada als seus peus i en el deixeble estimat i fidel, Joan, l'únic que arriba i roman al peu de la creu...

És Jesús mort, dipositat novament en el si de la Mare que l'acull i acarona tot dient: "Oh, vosaltres que passeu pel camí, mireu i veieu si hi ha un dolor semblant al meu...!".

El Crist mort i sepultat en el sepulcre manllevat a Josep d'Arimatea, seguidor fidel i caritatiu...

Aquest Crist que roman silent al sepulcre durant tres dies és el capdavanter de l'amor i la solidaritat que salven i redimeixen la humanitat.

Les seves nafres ens han guarit. El seu sofriment humil i obediència ens ha salvat.

Ell ha portat a les seves espatlles les nostres culpes!

Ell és viu i present en tots aquells que avui porten la creu del desamor o la solitud, de la malaltia o el desengany, de l'opressió o el menyspreu.

Ell va voler ser considerat entre els mal factors. I va fer seus els sofriments, les angoixes, els dolors dels homes d'ahir i de sempre...

Els va fer seus i els va donar un sentit nou.

Ben units a la creu amb solidaritat germanívola amb el seu sofriment som testimonis de l'amor que salva.

"On no hi ha amor, sembla-hi amor... i en treuràs amor", deia St. Joan de la Creu.

A la creu símbol inigualable de l'odi i el desamor dels homes, instrument curós de suplici i de mort, Jesús hi sembrà l'amor. I des de llavors la creu ha esdevingut la màxima expressió de l'amor.

El triomf de l'amor

La comunitat cristiana de Girona celebrarà en aquests dies la Passió, Mort i Resurrecció del Crist.

La processó de Divendres Sant il·luminarà els carrers plens d'història i de vida de la nostra ciutat amb el pas dels misteris acompanyats pels tocs rítmics de tambors, flautins i trompetes de les Centúries de Manaiés, amb la pietat silent dels membres i penitents de les confraries que, amb el ciri encès a la mà i amb l'emoció al cor, ensenyen a tothom qui el vulgui contemplar el misteri de la Passió del Crist que venen...

El nostre poble seguirà amb curiositat religiosa la desfílada fervent.

Recordem l'ànima d'aquesta Setmana Santa.

El Crist a la creu no és un fracàs. El Crist a la creu és el triomf de l'amor!

Celebrem-lo aquest triomf.

Celebrem aquest amor.

És l'amor del Crist.

És la llavor de la fe que, any rera any, tot fent-nos ressò de les intuïcions i tradicions del nostre poble, anem escampant per la ciutat amb el desig que germi als nostres cors transformada en flor d'esperança.

Glòria a Vós, oh Crist, que ens heu donat la vida.

Que la paraula vostra resti sempre en els nostres cors.

Jaume Boada i Rafi o. p. Dominic.

ELECTRICITAT
AIGUA
GAS
CALEFACCIÓ

Carretera Mas Prat s/n
SANT GREGORI
Girona

Josep Pla

Tel. 17 19 74 – 20 08 49

Àngel Vidal

Tel.: 42 83 74

Palahí

Arts Gràfiques, SC

Canonge Dorca, 1

Telèfon 20 26 92

Telefax 22 03 93

17001 Girona

O F F S E T

E S T A M P A C I Ó

R E L L E U

Les arrels iconogràfiques de la Crucifixió

La processó de Setmana Santa té el seu principal protagonisme en les figures del Crist crucificat i la seva mare, adolorida pels suplicis del fill. Representats en els passos de les diferents confraries, on hi veiem les escenes més significatives de la Passió. Són escultures de la segona meitat del nostre segle, les anteriors al 1930 foren destruïdes, mentre que les actuals es crearen al ser novament represa la celebració del Divendres Sant, després de l'any 1940. D'aquestes imatges en podríem destacar algunes per la seva bona factura, però malauradament no per la seva antiguitat. La iconografia de la nostra actual processó del Divendres té molt reduïda història.

Malgrat tot, les arrels d'aquestes representacions, les formes amb les quals ens són mostrades, tenen gairebé dos mil anys d'expressions diverses, d'assajos per fer-les comprensibles a la sensibilitat, motivacions, cultures i races diverses.

La creu, el principal símbol de la Passió, és present des del principi del cristianisme en innumerables formes iconogràfiques, i ha passat per tots els

estils artístics en que s'han expressat els homes al llarg del temps, reflectint els sentiments que els creients mostraven davant el fill de Déu clavat en una creu.

Aquest resultat de la intersecció d'una horitzontal i una vertical: La Creu, és un símbol molt antic, signe totalitzador i fonamental, era ja present en les més remotes cultures, fins tenim l'exemple d'una cèlebre creu cretenca de marbre, datada al segle XV abans de Crist.

L'adopció pels primers cristians de l'emblema de la creu, tot i estar familiaritzats amb les teofanies mitològiques antigues, no va pas ésser fàcil. No era tan difícil per als nous catecúmens fer-se a la idea d'un Déu esdevingut home, com d'admetre la imatge d'un Déu cobert d'oprobis, lliurat a suplicis ignominiosos, condemnat a la pena més vil, la mort en creu. La contradicció d'ésser Déu i ser crucificat era una qüestió greu per a la conversió de molts pagans, i alguns cristians van esdevenir herètics per a la incapacitat de concebre aquest Déu crucificat, sufragat, i mort a la fi.

La condemna a morir en una creu havia estat poc emprada pels grecs, només en els casos més greus, per castigar els grans reus pels quals cap pena no era prou greu. Els romans del temps de la República, havien crucificat sovint, reservant aquest suplici pels esclaus trobats culpables de crims vils, pirates, lladres, falsos testimoniadors, etc. Aquesta forma de castigar els homes va estar vigent fins el segle IV, igualment fins aquest temps va existir la dificultat d'entendre i acceptar aquest suplici pels cristians novells procedents d'un paganisme mitològic, més donats als miracles i al triunfalisme que a una Redempció fins a la total donació, a l'anorreament.

Això explica que les primeres generacions de cristians es resistissin a fer re-

presentacions formals de la creu i el crucifix. Serà després d'alguns segles, que l'aversiò inspirada per aquesta pena triomfarà dels prejudicis i de forma més o menys artística començarem a veure primer la creu, i posteriorment en aquesta creu s'hi adjuntarà el cos d'un home.

La primera representació datada d'una creu en un monument cristià es troba a Palmira, Síria. És de l'any 134, un símbol nu, l'emblema sense crucificat.

Les primeres imatges de la crucifixió han estat reproduïdes sobre pedres dures, pedres precioses que servien generalment de segell o d'ornamentació. Recordem les que porta inserides la creu processional de Vilabertran, a l'Empordà, procedents d'excavacions de l'Empúries romana, no precisament perquè siguin pedres cristianes, que no ho són, sinó per recordar-ne l'ús en aquella època.

Les tres primeres creus conegudes amb el disseny del Crist, venen incises sobre gemmes. La primera vertical sobre un jaspí de color roig, procedeix de Gaza, Síria, l'oval no fa més d'uns 2 cm. i és una de les més antigues i rares crucifixions que es coneixen. Crist nu, amb el cap cot, mort o en agonia, la testa nimbada en creu, té els braços estesos, les cames flexionades amb els peus separats com per a quatre claus. L'acompanya a la dreta un home agenollat i a l'esquerra una dona que sembla plorar, tot això molt primari i lineal, tallat en la joia que pertany al segle I. Les altres dues pedres són probablement dels segles II i III. La més antiga és de cornalina, actualment es troba al Museu Britànic, el dibuix fet en horitzontal sobre el mineral ovalat, fa uns dos cms. i es tracta d'una escena més treballada que la del segle I. Representa el Crist dret, nu, amb els braços estesos, paral·lels al travessar de la creu, a sota i molt més petits, s'hi troben els dotze apòstols, sis per banda, on tres

ja no es distingeixen degut a una falla de la pedra, al revers porta un nom, tal com es feia amb els segells. Fou trobada a Constança, Romania, junt amb altres gemmes paganes. Sembla ser del segle II.

La tercera pedra també és una cornalina, té el mateix tema que la ja descrita, però mostra algunes variants que la fan més avançada: el crucifix i els seus deixebles guarden relació en quant a mida, les figures són proporcionades, la creu es veu elevada, els peus sense encreuar, recolzen en el "supedaneum", els braços estesos sobre els apòstols, el cap amb aureola. Sota els braços una llegenda amb les lletres girades com correspon als segells on l'empremta serà llegible: EHCOXPECTOC, la O i la C les veiem a banda i banda d'un anyell que omple l'espai inferior, les formes més perfectes farien creure que aquesta gemma pertany al segle III.

Aquestes tres joies, veritables monuments de la història de la creu, a pesar de la seva petidesa, ens permeten tenir una idea dels crucifixos anteriors a la Pau de l'Església. Al segle V sembla que la condemna de la creu ja era una pena abolida. En els primers anys de Constantí, tot i l'aparició del làbar, encara hi ha contradicció entre la infàmia d'aquest suplici i l'adoració retuda a l'instrument que porta la salvació als homes. El viatge de l'emperadriu Helena als llocs sants, la descoberta de la creu del Salvador, el culte i els honors que se li rendiren, varen anar transformant l'antic sentiment de refus en devoció, i la creu comença a mostrar-se nua al cim de les basíliques, en les habitacions privades, al coll dels fidels, en les monedes, diptics i fins i tot coronant la diadema i el ceptre imperials.

Malgrat aquest esclat i aquesta nova veneració, persisteix una certa repugnància vers la imatge del crucifix. Després de quatre segles només s'ha

trobat aquesta representació sobre minúscules pedres gravades, les petites dimensions li comuniquen un cert secret, un misteri. Al segle IV podem adjectuar-hi un altre exemplar, un jaspí vert, que no arriba a fer dos cms. L'oval en vertical, conté un Crist en la creu, nimba crucífera, i vestit en llarga túnica cenyida, l'acompanyen dos petits personatges, un a cada banda, el que porta un bastó o llança, deu ésser el soldat que traspasarà el cor de Jesús.

Remarquem que les úniques formes conegudes de la crucifixió, fins aquests primers temps, són totes sobre gemmes, semblaria que els fidels, al no poder venerar-la en representacions pintades o esculpides, que encara no reproduïen aquest tema, es procurés sin una pedra gravada per portar-la sempre a prop i mirar-la de bon grat satisfent així la seva pietat.

A partir del segle IV, existeix ja la preocupació de no mostrar la creu buida de tot símbol, a Santa Pudenciana, Roma, ornem amb pedreria una immensa creu de mosaic, a Nola, a la Campània, la coronen, a Ravenna, al mausoleu de Gala Placidia, el Bon Pastor porta una creu a manera de ceptre, a molts llocs l'Anyell Diví porta una creu o és centrat en ella com si fos el Crist. Els sarcòfags en baix relleu, també hi veiem una creu o tau, mig coberta per un vel, amb ocells, coloms, o bé una au fènix, símbol de la Resurrecció.

Trabem per fi la representació de Jesús crucificat en un díptic d'ivori, ovul al Museu Britànic, és del segle V, primera iconografia en baix relleu, Jesús jove i sense barba, enclavat en una tau, amb quatre claus, nu si exceptuem un cinzell. Un soldat li clava la llança, mentre Sant Joan i la Verge Maria l'acompanyen al costat de Judes pensat d'un arbre. Aquest marfil és una obra molt notable. També són obra clau per l'estudi de la iconografia de la creu, les

portes de l'església de Santa Sabina a Roma, no tan artístiques, ni tan ben tallades com l'obra precedent i del mateix segle. Hi veiem Crist crucificat entre els dos lladres, que tenen una talla més petita que Jesús, amb aspecte de dos noiets, el Crist barbat, sense nimba, amb llarga cabellera onçada, té els braços estesos. Com les dos altres figures va nu, excepte un llarg cinturó que li penja al davant. Tots tres tenen les mans enclavades i els peus recolzats al "supedaneum". La talla força ruda, és feta per un ebenista no massa destre. Aquesta representació no va agradar als cristians, aquest Crist nu i a la vista, feria la seva sensibilitat. Rarament el veiem seguint aquest exemple: en la portada d'un llibre litúrgic a Cividale, en el Sacramentari de Gellone, al díptic de Rambona... Durant molt temps el veurem vestit i coronat, no sufragant sinó regnant des de la Creu.

Les ampolletes del tresor de Monza, cap a l'any 600, en són testimoni de la primera crucifixió d'un Crist vestit, amb més detall que el de la última gemma. Colocat entre els dos lladres i el sol i la lluna, Jesús amb llargues vestidures i mantell, té els braços estesos en creu, mentre que Sant Joan i la Mare pregunten als seus peus, tot això gravat en el cercle de la petita ampolla per contenir segurament oli o bàlsam. Formant part d'aquest mateix tresor es conserva un "encolpium", petita creu pectoral amb relíquies a l'interior, on Crist vestit amb túnica fins els peus nus, està acompanyat de dues figures: la Verge i Sant Joan, situats en cada punta de la barra transversal de la creu. D'aquest tipus de figura, ja vestida, en tenim un exemple ben proper: "l'encolpium" o estauroteca, procedent de Sant Pere de Rodes, que té el núm. 9 en el catàleg del Museu Diocesà inclòs en el Museu d'Art. Aquesta meravellosa peça és molt semblant a la de Monza, Jesús vestit amb túnica bizantina que deixa els braços al descobert, està clavat a la creu amb quatre claus, la Verge i Sant Joan, situats igualment a prop de les mans, als extrems de la creu patada. El sol i la lluna presidint dalt la testa, rendida, barbada, i amb nimbe crucífer. La nostra obra està datada entre els segles VI-X. També a l'Evangeliari de Rabula, datat a l'any 586, hi ha una crucifixió amb el Crist vestit amb "colobium", la mateixa llarga túnica dels "encolpiums" ja descrits, clavat amb quatre claus, al mig dels lladres, dos soldats, un amb la llança i l'altre amb l'esponja, formen part dels onze personatges miniats en aquesta escena del manuscrit, on també hi apareixen el sol i la lluna. El colobium bizantí o la túnica ornada i cenyida amb nusos entrelaçats, seran a partir d'aquí les vestidures que veurem en les cada vegada més freqüents representacions de la crucifixió del Senyor.

Oberta a les persones

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

Tot i que fins l'any 692 no fou permesa, d'una manera oficial, la representació de Jesús en figura humana i clavat a la creu, a la litúrgia no apareix fins el segle X. Del 975 és un altre dels exemples de crucifix que Girona pot mostrar, veritable joia iconogràfica i única, que guarda el tresor de la nostra catedral: la miniatura del foli 16 V. del Còdex de Beatus. Una crucifixió sagnant, un Crist nu entre els dos lladres, una creu envoltada d'àngels, plantada en la sepultura d'Adam, on el sol i la lluna estupefactes contemplen una escena tan inusual.

És a partir dels segles XI i XII que apareixeran els Cristos dits Majestats, les creus romàniques de talla, on Jesús s'hi contempla en tota la glòria, vestit amb luxosa túnica recamada, amb els ulls oberts, quatre claus, però no sufrent, superant els sufriments de la crucifixió, regna des de la creu, coronat amb diadema reial. Simètric i rígid, més que humà és un símbol, un Pantocràtor gloriós. A Catalunya tenim els 33 exemplars millor conservats d'arreu, i a Girona en posseïm una de les més significatives encara in situ: la majestat de Beget, i més petites, igualment valuoses, les de Sant Joan les Fonts i de Cruïlles, dipositades al Museu d'Art, catalogades al Museu Diocesà.

Al segle X la creu forma part de la litúrgia, però no serà fins els segles XIII i XIV que se'n generalitzarà l'ús als altars majors, on segons la prescripció eclesiàstica, ha d'ocupar la part central entre llums. També tenim precioses joies d'orfebreria d'aquestes dades, i l'única treballada totalment en or, en lloc d'argent daurat com s'acostuma en l'època: "la creu de les perles", de la Seu de Girona.

Amb el gòtic, al segle XIII, hem necessitat més de mil dos cents anys, les representacions de Jesús clavat en creu és naturalitzen, els pintors i escultors, ens mostren un Crist humà, sufrent, lla-

gat, amb sang, coronat d'espines, retorçat pel dolor, flexionat, amb un peu damunt l'altre, ja que ara només tres claus fereixen la seva carn. Aquestes formes es perfeccionaran en el Renaixement, on l'interès per l'anatomia i el realisme arriben al segle XV i XVI a la seva màxima creativitat. Amb el Barroc la plenitud de les formes ens ofereixen més exageració o més serenitat. Ja fins el nostre segle l'iconografia del crucificat tindrà solament les diferències que hi posarà la creativitat dels artistes, el Crist de Dalí, pot ser-ne un exemple, entre milers d'altres. A l'última meitat del segle XX han aparegut formes de crificats que no tenen res a veure amb les iconografies usuals, originals i a vegades tirlades de poc pietoses, la seva creativitat no té relació amb els nostres passos processionals, dels quals hem volgut buscar-ne les arrels.

Les figures del nostre Divendres Sant tenen tres representacions de la crucifixió: de la Confraria de la Passió: Pas de "L'agonia de Jesús", talla de l'escul-

tor Claudi Rius de Barcelona. L'Arxiconfraria de la Passió i mort de N.S.J., talla de Sant Crist, de l'escultor Josep Espelta. L'Arxiconfraria de la Puríssima sang de N.S.J., té la talla de Sant Crist de l'escultor Josep Solanich de Barcelona. Són talles de devoció, més o menys acurades, participen de les corrents que en pietat i imatgeria se seguia en el moment en que varen ser fetes, temps que havia vist passar una guerra iconoclasta on varen desaparèixer moltes imatges antigues i valuoses. Segurament ara les feriem més originals i creatives, elles representen un moment de la història de la pietat a la nostra ciutat.

Maria Rosa Ferrer i Dalgó

In Memoriam

El dia 11 de setembre passat, transmutà la seva vida terrenal per l'eterna el M. Il·ltre. Sr. Dr. Jaume Marquès i Casanovas, Canonge Mestrescola de la Catedral, Cronista Oficial de la Ciutat, i d'ençà, també, de l'octubre de 1955, Assistent eclesiàstic de la Confraria de la Mare de Déu dels Dolors.

Investigador incansable, ens ha deixat molts treballs. Particularment, nosaltres tenim el deure d'agrair la seva col·laboració amb què honorà el modest programa que editem cada any, enriquint-lo, naturalment amb història, però sobretot il·luminant-lo d'un gran esperit sacerdotal. Ben segur que el Senyor li haurà premiat tot, tal i com nosaltres, de cor, desitgem.

